

gripen, „omdat het uur van zijn verraad nog niet gekomen was". Dit zijn typisch Johannische wendingen. Dan volgt echter: „Maar Hij, midden tusschen hen doorgaande, ging weg van hen". Men zou bij dit woord kunnen wijzen op Joh. 10:30, maar men wordt toch allereerst herinnerd aan Luc. 4:30, waar gezegd wordt, dat na Jezus' prediking in de synagoge te Nazareth de Nazarenen Hem van de rots wilden werpen, maar „Hij, midden tusschen hen door gaande ging zijns wegs". Men dient echter dan wel te bedenken, dat „midden tusschen hen door" in de papyrus voor een deel op gissing berust.

Moet het hier dus nog twijfelachtig heeten, of er gesproken mag worden van een parallel met één van de eerste drie evangeliën, dat is niet het geval bij wat onmiddellijk volgt, het relaas van de genezing van een melaatsche, dat in alle drie evangeliën gevonden wordt (Mt. 8:2-4, Mc. 1:40-44, Lc. 5:12-14). Naast de soms treffende overeenkomst heeft de lezing van de papyrus van deze genezing toch soms iets zeer oorspronkelijks. De melaatsche begint bijv. met aan Jezus te vertellen, dat hij zelf melaatsch geworden is, „doordat hij reisde met melaatschen en met hen at in de herberg" (dit is in de papyrus hetzelfde woord als in Luc. 10:34 gebruikt wordt in de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan). Ook andere, geringere afwijkingen wijzen erop, dat de schrijver van deze papyrus een bijzondere lezing van dit voorval voor zich heeft gehad.

Dat geldt eveneens van de bekende belastingvraag uit Mc. 12: Is het geoorloofd aan de keizer schatting te geven, of niet? De papyrus vermeldt ook duidelijk deze strikvraag, maar in eenigszins andere vorm: „Is het geoorloofd aan koningen te geven dat wat tot hun regering (hun bevoegdheid, hun roosort) behoort?" In de papyrus ontbreekt dan, dat Jezus zich een munt met de beeltenis van de keizer laat brengen, zoals in onze evangeliën verteld wordt, maar Hij antwoordt onmiddellijk, „door verontwaardiging bewogen": „Waarom noemt gij mij met Uw mond Meester, wanneer gij niet luistert naar wat ik zeg? Terecht heeft Jezaja van U geprofeteerd: Dit volk eert mij met hun lippen, maar hun hart houdt zich verre van mij...". Van dit antwoord vindt men op de parallelle plaats in de evangeliën niets, maar wel op andere plaatsen, Lc. 6:46, Mc. 10:18 en 7:6-7.

Er blijven veel vragen zonder antwoord:

Zoo worden dus door deze papyrus allerlei belangwekkende vragen opgeworpen. Wat de papyrus zelf betreft: Hoe oud zijn zij? Bevatten zij inderdaad één

van de oudste overleveringen over Jezus? Wat de vergelijking met de bekende evangeliën aangaat: heeft de schrijver van deze papyrus één van onze evangeliën gekend? Of heeft hij uit een nog oudere bron geput, die misschien ook door één of meerdere van de schrijvers van onze evangeliën is gebruikt? Leveren deze papyri niet het bewijs, dat sommige teksten blijkbaar los, zelfstandig in omloop zijn geweest? Bestaat er verwantschap met bekende apocriefe evangeliën? Altemaal vragen, die gedeeltelijk door samenwerking van handschriftkundigen en hen, die met evangeliën en oudste Christendom degelijk op de hoogte zijn, nader bij de oplossing gebracht kunnen worden, gedeeltelijk misschien ook voor altijd onoplosbaar zullen blijven.

K. S.

## BOEKBESPREKING

De redactie ontving ter aankondiging:

*Lenteleven*, Christelijk Jeugdtijdschrift onder leiding van P. A. de Rover. Uitgave van: N. V. Drukkerij Edecea te Hoorn.

*Homoeopathisch Maandblad*, Orgaan der Vereeniging tot Bevordering der Homoeopathie in Nederland. Uitgave N. V. Roepers' Drukkerij, Den Haag.

Negen en dertigste Jaarverslag van de Vereeniging Dr „Scheurders Hospitaal", van 1 Juli 1934—30 Juni 1935.

Vijf en veertigste Jaarverslag 1934, van de Vereeniging tot Opvoeding en verpleging van idioten en achterlijke kinderen. Stichtingen: 's-Heerenloo, Groot-Emaus, Lozenoord te Ermelo, de Dr Mr Willem van den Bergh-Stichting te Noordwijk-Binnen en het Paedologisch Instituut te Amsterdam.

„Bartiméus", Vereeniging tot Bevordering van Christelijke Opvoeding en Onderwijs voor Blinde Kinderen en Jongelieden, gevestigd te Utrecht. Twintigste Jaarverslag 1935. Instituut te Zeist, „Beeklust", Utrechtseweg 84.

„De Jonge Vrouw", Geïllustreerd Christelijk Tijdschrift. Redactie: J. M. Westerbrink-Wirtz, M. E. van Rossum en P. Keuning. Uitg. Bosch & Keuning, Baarn.

## KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Bedankt voor: Wierden: W. Scheele te Hoogerstijde.

Afscheid van: Amsterdam: Dr W. G. Harrenstein. Tekst: Luc. 9:62. Emlichheim: J. E. Goudappel. Tekst: Hebr. 13:20 en 21. Poortugaal: Jac. Andree. Tekst: 1 Joh. 2:28.

Candidaten tot den Heiligen Dienst.

Door de Classis Grootegast der Geref. Kerken is praeator geëxamineerd en met algemeene stemmen beroep verklaard de heer M. Hamming, cand. te Oostwold (W). De heer Hamming is gaarne bereid de kerken des Zondag dienen en een eventueel beroep in overweging te nemen.

Bond van Geref. Mannenverenigingen in Nederland. In de laatste weken traden weer verschillende Geref. Mannenverenigingen tot dezen Bond toe, ook op kleinere plaatsen zoals Koudum, Koog-Zaandijk, Wilsom, Lexmond, W. Stellingma, Heinoord, Ottoland, Langerak, Soestdijk, O. Bildt, een bewijs, dat de idee van den Bond ook begint door te werken. De Bond telt nu 269 aangesloten verenigingen met ongeveer 6400 leden.

Centraal Verband „Justus".

Het adres van den heer D. Zwiep Dam, die is opgetreden als secretaris van het Centraal Verband „Justus", is: Hooigracht, doch Hooigracht 25b, Rotterdam-W. (Verb. berie).

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Aalborg en Heesbeen: J. H. Koster te Montfoort. Barneveld: S. van Dorp te 's-Gravenhage. Hoorn: H. J. Kastein, voorg. Vrijz. Herv. te Haarlem. Nieuwe Tonge: E. Schimmel te Ameide. Weert: W. de Peer te Stevensweert. Wilnis: H. Kraaij te St. Annaland.

Aangenomen naar:

Waperveen: Cand. J. M. Willemsen te Schoondijke.

Bedankt voor:

Barneveld: S. van Dorp te 's-Gravenhage. Eext: Cand. J. M. Willemsen te Schoondijke. Lage Vuursche: L. Blok te Brandwijk. Middelburg: J. C. H. Romijn te Apeldoorn. Stavenisse: E. J. Beens te Hedel.

Intrede te:

Tjerkwerd: Cand. M. C. Groenewoud. Tekst: Luc. 18:1.

Afscheid van:

's-Hertogenbosch: H. W. A. Voorhoeve. Tekst: 1 Cor. 1:1 en Fil. 1:27. Muiderberg: H. J. Langman. Tekst: 2 Petr. 3:18.

„De Reformatie" is door zijn groote oplage HET blad voor FAMILIE-ADVERTENTIËN. Onze Gereform. kringen gelieven daarmee te rekenen.

HEDEN VERSCHENEN:

### HET EIGEN KARAKTER DER CHRISTELIJKE SCHOOL

DOOR

A. JANSE

De bekende schoolman en schrijver A. JANSE behandelt in dit werk de groote vragen van den dag betreffende onderwijs en opvoeding. De schrijver doet dit op de hem eigen originele, kernachtige wijze. Het is bekend: als Janse wat schrijft dan is het de moeite waard er kennis van te nemen. Want hij heeft iets te zeggen: ieder belangstellende in onderwijs en opvoeding neme dit belangrijke nieuwe boek.

PRIJS f 1.90  
GEB. f 2.50

In elken boekhandel  
J. H. Kok n.v. - Kampen

VERSCHEENEN:

### KERKSPLITSING

een „geloofsstuk" en geen „waagstuk".  
Geen praat langer maar daad.

Prijs f 0.25.

Bij afname van 10 exx. f 0.20 per ex.

Voor kerken waarin dit onderwerp in bespreking is, is deze brochure van zeer groot belang! Terwijl voor alle grootere kerken de brochure zeer oriënterende voorlichting geeft.

Verkrijgbaar bij den boekhandel, en, na storting van het bedrag op postrekening no. 36000, bij de Uitgevers  
OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

Geen beter keus voor voorlezen op ouderavonden of in den huiselijken kring, dan uit:

### TOEN WIJ NOG IN TENTEN WOONDEN

Herinneringen uit de dagen van den schoolstrijd

van de Heeren G. VAN BLEEK, S. v. d. KOOIJ, S. STEMERDING, F. KALSBECK  
J. v. d. BERG Az., J. P. HEBLIJ, G. VAN ZEGGELAAR, T. v. d. KOOIJ Dz.

INGELEID EN GEBUNDELD DOOR  
H. J. VAN WIJLEN

320 blz.

Prijs in linnen band f 2.—.

Wij hebben den prijs van dit alom geprezen boek opzettelijk zoo laag gesteld, opdat niemand ons ooit zou kunnen verwijten: ik heb het niet willen koopen omdat het te duur is. Want wij begrepen, 't mocht in geen school- en onderwijzers-bibliotheek ontbreken.

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en de Uitgevers  
OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

### De School met den Bijbel Hoe wij haar verkregen en behielden

DOOR

P. DE ZEEUW J.Gz.

Met aanbevelend woord van Prof. Dr. J. WATERINK

Prijs 30 cent.

Voor verspreiding: 25 exx. à f 0.15;  
50 exx. à f 0.12; 100 en meer à f 0.10.

Deze brochure is uitzonderend geschikt de kennis van de historie onzer Chr. School levend te houden en de liefde er voor aan te wakkeren.

Verkrijgbaar bij den boekhandel en bij de Uitgevers  
OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES.

### Chr. Muziektijdschrift „De Harp"

met maandelijksche Muziekbljage

f 1.50 per jaar

onder redactie van F. PIJLMAN

Neemt proef met een abonnement en U zult algeheele voldoening smaken.

Adm.-Adres: 1e Helmersstraat 94 - Amsterdam (W.)

### SCHENK HIERAAN UW AANDACHT S.V.P.!

Door ons wordt in den handel gebracht een

### KAARTSYSTEEM VOOR KERKELIJK GEBRUIK

Deze kaarten zijn ingericht om gedurende het geheele leven van het gemeentelid te wisselen (wier) name zij zijn gesteld, mede te gaan. Dus geen overschrijving van een doopdied nadat dit lid belijdenis des geloofs doet, op een andere kaart, zooals bij verschillende systemen moet gebeuren en waarbij vaak abusussen ontstaan. De kaarten zijn in twee kleuren, groen voor mannen en oranje voor vrouwen. Bij den doop wordt de kaart uitgeschreven en alfabetisch gevoegd achter de scheidskaart „Doopleden". Doet het doopdied belijdenis, dan wordt zulks op dezelfde kaart bijgevoegd en de kaart geplaatst achter de scheidskaart „Belijdenis leden". Huwt het lid, dan wordt dit eveneens op dezelfde kaart bijgevoegd en de kaart op haar oude plaats teruggezet. Vertrekt het lid, onttrekt het zich of overlijdt het, ook dan wordt dit op de kaart bijgevoegd en de kaart verhuist achter de scheidskaart „vertrokken", „onttrokken", of „overleden". (Het verdient aanbeveling voor de laatste categorieën, waarvoor de kaart dus niet meer gebruikt behoeft te worden, een afzonderlijke doos of kastje te gebruiken als „archiefkastje").

Kaarten voor mannen (groen), en vrouwen (oranje), per 100 f 2.25  
Gerinskaarten (rood), per 100 - 2.25  
Scheidingskaarten met tabel: „belijdenis leden", „doopleden", „vertrokken", „onttrokken" en „overleden", p. stel - 0.50  
Alfabetkaarten, per stel van 25 stuks - 1.—  
Kartonnen kaartenkastjes, zeer sterk, voor ruim 800 kaarten - 5.50  
Eikenhouten kastjes voor ruim 800 kaarten, uiterst solide - 13.50

Wij meenen met dit systeem een stap nader te zijn gekomen tot een gemakkelijke en eenvoudige kerkelijke administratie, waardoor o.i. practisch ook het maken van fouten wordt uitgeschakeld. Met vol vertrouwen raden wij de invoering ervan aan.

DE UITGEVERS,

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

### Veertien eenvoudige Oefeningen

nagelaten door A. PUNT in leven Oefenaar bij de Geref. Kerken met een woord ter inleiding van Prof. Dr F. W. GROSHEIDE.

Uitgegeven ten voordeele van de V.U.

Met portret van den schrijver — 192 bladz. f 1.25.

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de

Uitgevers Oosterbaan & Le Cointre - Goes.

Wie onzer abonne's kan (tegen vergoeding der kosten) nog helpen aan enkele nummers van ons blad, tw.

Jaargang 3, no. 8;

„ 4, „ 3;

„ 5, „ 39

„ 8, „ 37

De Uitgevers,  
OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

IEDERE GEREFORMEERDE MAN

inzonderheid oud-leden der Geref. Jongel. Ver. sluite aan bij een

Geref. Mannenvereniging ter onderhouding, vermeerdering en verdieping zijner kennis der Geref. beginselen, trachte zulk een Vereeniging zijn omgeving op te richten. Iedere Geref. Mannenvereniging sluit zich aan bij „Bond van Geref. Mannen in Nederland", waardoor alle leden tevens

„Het Geref. Mannenblad" ontvangen, daar dit begrip is in de Bondscontributie, w. ± f 0.75 p. j. bedraagt. Op ruim 7000 expl. Abonnees voor niet-leden f 1.— per j. Vraag proefnummers of naschriftinformatie omtrent oprichting van aansluiting b/h Bondssecretariaat, Laan v. Eik en Dam 114, Den Haag.

Uitgaven van  
OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

1. GIDEON Prijs f 1.—

2. DE OPWEKKING VAN LAZARUS Prijs f 1.—

3. a. DE WIJZEN UIT HET OOSTEN Prijs f 1.—

b. SIMON BIJ DE KRIJGSKONINGEN IN DE ZAAL Prijs f 1.—

4. a. HANNA, DE MOEDER VAN SAMUEL Prijs f 1.—

b. DE GESCHIEDENIS VAN NAAMAN, DEN SYRIER Prijs f 1.—

c. DE GELIJKENIS VAN MOSES, DIE TWEE ZONEN HAD Prijs f 1.—

d. JEZUS EN DE SAMARITAANSE VROUW Prijs f 1.—

De Bijbelse Geschiedenis naverteld voor jongens en meisjes door

H. J. VAN WIJLEN

Verkrijgbaar in den Boekhandel of na overschrijving van bedrag op postrekening No. 36000 bij de Uitgevers

INHOUD: Het  
Uit de Schrift  
(Hab. 1:12).  
heid? „Wo-  
wereld. Chris-  
Dr W. A. van  
in literatuur  
wereld. — Z-  
in de Heilige  
Voorbereiding  
ding en Ond-  
Boekbespreking

Reeds in  
dat de sche-  
baar en ver-  
heid aan he-  
had de voo-  
menscheit  
ling van 's  
(„en vervult  
heerschappi-  
gevoelste de  
op de aarde  
het Goddelij-  
staat in hun-  
werd de wo-  
herroepen,  
een gevolg  
delijkheid o-  
ter de aarde  
man zou ni-  
over het al-  
aanschijs v-  
vrouw, die  
ongekende  
moeiten en  
kinderen ha-  
bij op, dat  
beker van  
mengsel va-  
hij met mi-  
zegen is, ke-  
en alles w-  
sterk naar  
dat moeder  
een vrouw  
nieten? Ni-  
dezen zege  
heeft niet  
en ontwic-  
slachtdrift  
naderingsd-  
heerschen.  
door de om-  
vruchtbaar  
val onver-  
De vraag  
opgevat m  
maximum  
bracht wor-  
vruchtbaar  
tot een goe-  
baar te z-  
van Geref-  
nend bea-  
wees er op

1) Zie „De  
2) T. Old-  
en ongeloo-  
3) Prof. I.  
Kampen, 193